

O B S A H

ÚVOD	5
1. PŘEHLED TYFLOLOGIE	6
1.1. Život zrakově postiženého a vědní obory, které jej zkoumají	6
1.2. Charakteristika tyflogologie a její vztah k jiným vědám	8
1.2.1. Definice tyflogologie	8
1.2.2. Vztah tyflogologie k jiným vědním oborům	10
1.3. Systém tyflogologie jako vědy, hlavní kategorie	11
1.4. Cíle a úkoly tyflogologie a jejich vztah k problémům života zrakově postižených	12
1.5. Význam tyflogologie pro činnost funkcionářů a pracovníků Svazu invalidů	13
1.6. Studijní otázky a úkoly ke kapitole 1	14
2. ZRAKOVÝ ANALYZÁTOR A JEHO PORUCHY	16
2.1. Stavba zrakového analyzátoru.....	16
2.2. Funkce zrakového analyzátoru a poruchy vidění	17
2.3. Studijní otázky a úkoly ke kapitole 2	20
3. PROMÍTÁNÍ ZRAKOVÉ VADY DO ROZVOJE OSOBNOSTI A SOCIALIZACE ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH.....	21
3.1. Defekt zraku a porucha vidění	21
3.2. Disaptibility a handicapy zrakově postižených	21
3.3. Zraková defektivita	23
3.4. Studijní otázky a úkoly ke kapitole 3	25
4. HLAVNÍ SKUPINY ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH	26
4.1. Obecná charakteristika zrakově postižených	26
4.2. Třídění a charakteristika jednotlivých skupin zrakově postižených	29
4.3. Charakteristika slabozrakých	32
4.4. Charakteristika nevidomých	33
4.5. Charakteristika částečně vidících	35

4.6. Zrakově postižení s kombinovanou vadou	36
4.7. Společné příznaky zrakově postižených	37
4.8. Statistika zrakově postižených v ČSSR	37
4.9. Studijní otázky a úkoly ke kapitole 4	41
5. NARUŠENÍ KVALITY ŽIVOTA PŘI ZRAKOVÉM POŠKOZENÍ A JEHO ŘEŠENÍ	43
5.1. Problémy kvality života a jejich specifika u zrako- vě postižených	43
5.2. Kognitivní a konativní problémy zrakově postižených	44
5.3. Informační deficit zrakově postižených	45
5.3.1. Charakteristika informačního deficitu zrakově postižených	45
5.3.2. Míra informačního deficitu zrakově postižených ...	47
5.3.3. Prostředky řešení informačního deficitu zrakově postižených	48
5.3.4. Brailleův kód a znaky české i slovenské abecedy pro nevidomé	54
5.3.5. Reliéfní zobrazování jako prostředek řešení infor- mačního deficitu zrakově postižených	57
5.3.6. Modely komplexních tyflogických systémů řešení informačního deficitu zrakově postižených	65
5.4. Samostatnost a nezávislost zrakově postižených,, úkoly a prostředky jejich řešení	66
5.4.1. Problémy prostorové orientace a samostatného pohy- bu zrakově postižených	66
5.4.2. Problémy sebeobsluhy zrakově postižených	69
5.5. Společensko-pracovní uplatnění zrakově postižených .	72
5.6. Specifické problémy života různých věkových a profes- ních skupin zrakově postižených	75
5.7. Studijní otázky a úkoly ke kapitole 5	81
6. TYFLOGICKÉ ZÁSADY	83
6.1. Charakteristika pojmu tyflogická zásada	83
6.2. Zásada socialistického humanismu	83
6.3. Zásada komplexnosti a jednoty působení v zabezpečo- vání životních jistot zrakově postižených	84

6.4. Zásada korekce vnitřních a vnějších podmínek existence zrakově postižených	84
6.5. Zásada prevence zrakové defektivty	85
6.6. Zásada individuálního přístupu	85
6.7. Zásada kolektivismu	86
6.8. Zásada aktivity a uvědomělosti	86
6.9. Zásada emancipace, rovnocennosti a rovnoprávnosti	86
6.10. Zásada integrace	87
6.11. Studijní otázky a úkoly ke kapitole 6	87
7. METODY, PROSTŘEDKY A FORMY TYFLOGICKÉHO PŮSOBNÍ ..	89
7.1. Obooná charakteristika pojmů tyflogické metody, prostředky a techniky	89
7.2. Tyflogické metody	90
7.3. Tyflogické techniky	91
7.4. Formy tyflogického působení	92
7.5. Studijní otázky a úkoly ke kapitole 7	93
8. KOMPLEXNÍ ZABEZPEČENÍ VŠESTRANNÉHO ROZVOJE OSOBNOSTI A KVALITY ŽIVOTA ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH	94
8.1. Možnosti a potřeby zrakově postižených a potřeby společnosti	94
8.2. Prvky systému komplexního zabezpečení zrakově postižených	95
8.3. Charakteristika cílů a obsahu komplexního zabezpečení zrakově postižených	96
8.4. Hlavní směry rozvíjení komplexního zabezpečení zrakově postižených	98
8.4.1. Směry širšího, mnohooborového a mimoresortního charakteru zabezpečení zrakově postižených	99
8.4.2. Směry tyflopédagogického, tyflopsychologického a školského charakteru zabezpečení zrakově postižených	101
8.4.3. Směry sociálního charakteru a pracovní uplatnění	105
8.4.4. Směry zabezpečení kompenzačních a reedukačních pomůcek	110
8.4.5. Směry působení Svazu invalidů, jeho vnitřní zájmy i specifické možnosti	111

8.4.6. Vědecký výzkum a zájmy zrakově postižených	114
8.5. Studijní otázky a úkoly ke kapitole 8	114
9. REHABILITACE ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH	116
9.1. Komplexní rehabilitace zrakově postižených, její složky a úkoly	116
9.2. Institucionalizace sociální rehabilitace zrakově postižených	117
9.3. Programy Svazu invalidů pro sociální rehabilitaci zrakově postižených	120
9.3.1. Programy pro oblast překonávání informačního deficitu zrakově postižených	122
9.3.2. Programy pro oblast rozvoje samostatnosti zrakově postižených	124
9.3.3. Programy pro oblast společenského uplatnění zrakově postižených	126
9.4. Metody, formy a prostředky sociální rehabilitace zrakově postižených	128
9.5. Personální zabezpečení rozvoje sociální rehabilitace ve Svazu invalidů	128
9.6. Studijní otázky a úkoly ke kapitole 9	129
10. SVAZ INVALIDŮ A ZRAKOVĚ POSTIŽENÍ	131
10.1. Úkoly Svazu invalidů a možnosti jejich řešení vzhledem k potřebám i postavení zrakově postižených v řídicích orgánech Svazu invalidů	131
10.2. Postavení, úkoly a formy práce rad zákł. organizací zrakově postižených ve Svazu invalidů	131
10.3. Postavení, úkoly a formy práce oddělení sociální rehabilitace z hlediska potřeb zrakově postižených	133
10.4. Studijní otázky a úkoly ke kapitole 10	135
11. PŘÍLOHY	137
12. LITERATURA	194